

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD

Masarykovo náměstí 5, 586 01 Jihlava

Sp. zn. OSS-07379/2020-ERU

Jihlava 15. února 2020

Č. j.: 07379-13/2020-ERU

R O Z H O D N U T Í

Energetický regulační úřad, se sídlem Masarykovo nám. 5, 586 01 Jihlava, jako správní úřad věcně příslušný podle § 17 odst. 7 písm. e) bod 2. zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve správním řízení vedeném pod spisovou značkou OSS-07379/2020-ERU, zahájeném na návrh [redacted], nar. [redacted], bytem [redacted] (dále též „navrhovatelka“), ve věci sporu se společností EP ENERGY TRADING, a.s., se sídlem Klimentská 46, 110 02 Praha, IČ 27386643 (dále též „odpůrce“), podle ustanovení § 141 odst. 7 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“),

r o z h o d l t a k t o :

Dodatek č. 1 ke Smlouvě o sdružených službách dodávky plynu ze dne 17. března 2020 uzavřený mezi [redacted], nar. [redacted], bytem [redacted] [redacted] jako zákazníkem, a společností EP ENERGY TRADING, a.s., se sídlem Klimentská 46, 110 02 Praha, IČ 27386643, jako obchodníkem s plynem, k odběrnému místu EIC [redacted] zanikl odstoupením ze dne 30. dubna 2020 ke dni 6. května 2020.

O d ů v o d n ě n í:

I. Podstata sporu

Energetický regulační úřad (dále též „ERÚ“) obdržel dne 12. srpna 2020, od navrhovatelky návrh na zahájení správního řízení s odpůrcem. Navrhovatelka se tímto návrhem domáhá určení, že Dodatek č. 1 ke Smlouvě o sdružených službách dodávky plynu ze dne 17. března 2020 pro odběrné místo EIC [redacted] (dále jen „Dodatek“) zanikl odstoupením ze dne 5. června 2020 (nebo ze dne 30. dubna 2020) ke dni 31. srpna 2020.

V rámci vylíčení skutkových okolností případu navrhovatelka uvedla, že společnost SIMPLY ENERGY-Partner v energetice s.r.o., se sídlem Závodu míru 584/7, 360 17 Karlovy Vary, IČ 02790637, uzavřela dne 17. března 2020 v zastoupení navrhovatelky s odpůrcem Dodatek. Vzhledem k tomu, že podle navrhovatelky společnost SIMPLY ENERGY-Partner v energetice s.r.o. uzavřela nevýhodný a neoprávněný Dodatek, zaslala navrhovatelka dne 30. dubna 2020 dodavateli i společnosti SIMPLY ENERGY-Partner v energetice s.r.o. odstoupení od Dodatku. Odstoupení bylo oběma společnostmi zamítnuto s tím, že Dodatek byl podepsán v obchodních prostorech odpůrce. Dne 5. června 2020 navrhovatelka úkon odstoupení zopakovala. Obě společnosti odstoupení opět zamítly s tím, že Dodatek byly oprávněni dle plné moci uzavřít.

Energetický regulační úřad oznámil účastníkům řízení dne 26. srpna 2020 zahájení správního řízení a zároveň vyzval odpůrce k vyjádření k návrhu.

Odpůrce ve svém vyjádření ze dne 8. září 2020 zejména uvedl, že dne 5. dubna 2018 uzavřel s navrhovatelkou Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu č. CPHSI-426695 (dále jen „Smlouva“). Smlouva byla uzavřena na dobu určitou do 31. prosince 2020. Dne 17. března 2020 uzavřela navrhovatelka zastoupená na základě plné moci ze dne 22. února 2018 společností SIMPLY ENERGY-Partner v energetice s.r.o. v obchodních prostorách odpůrce Dodatek ke Smlouvě, kterým došlo k prodloužení doby trvání Smlouvy do 31. prosince 2023 a sjednání individuální ceny pro toto období. Spolu s uzavřením dodatku společnost SIMPLY ENERGY-Partner v energetice s.r.o. jako zmocněnec navrhovatelky podepsal převzetí ceníku pro produktovou řadu INDIVIDUAL, který byl sjednán dodatkem a předmluvní informace pro zákazníka – spotřebitele. Podle informací od společnosti SIMPLY ENERGY-Partner v energetice s.r.o. byl navrhovatelce dodatek se všemi dokumenty odeslán dne 24. března 2020.

Odpůrce obdržel od navrhovatelky odstoupení od Dodatku ze dne 30. dubna 2020, který byl zamítnut z důvodu, že dodatek byl uzavřen v obchodních prostorech odpůrce. Odpůrce poté obdržel odstoupení navrhovatelky ze dne 5. června 2020, ve kterém uvedla důvod k odstoupení, že společnost SIMPLY ENERGY-Partner v energetice s.r.o. nebyla oprávněna za ni uzavřít Dodatek. Odpůrce toto odstoupení neakceptoval, jelikož se domnívá, že společnost SIMPLY ENERGY-Partner v energetice s.r.o. byla oprávněna na základě plné moci ze dne 22. února 2018 Dodatek za navrhovatelku sjednat.

Navrhovatelka na vyjádření odpůrce reagovala přípisem ze dne 5. října 2020 ve kterém uvedla, že dodatek je podle ní neoprávněný, jelikož jí nebylo umožněno jej odmítnout a byla jí poskytnuta vysoká cena na tři roky. Navrhovatelka dále zmínila, že Dodatek jí byl zaslán až dne 20. dubna 2020 a to bez ceníku. Z toho důvodu navrhovatelka nemohla odstoupit do 14 dnů od uzavření dodatku a rovněž se navrhovatelka domnívá, že uzavření dodatku v obchodních prostorech odpůrce je účelové.

ERÚ přípisem č. j. 07379-12/2020-ERU poskytl oběma stranám sporu možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Žádná ze stran sporu této možnosti nevyužila.

II. Posouzení věci

1) Otázka rozhodovací pravomoci Energetického regulačního úřadu

Předmětem tohoto řízení je požadavek navrhovatelky na určení, že Dodatek ke smlouvě o sdružených službách dodávky plynu ze dne 17. března 2020 mezi navrhovatelkou a odpůrcem zanikl odstoupením ze dne 30. dubna 2020 (nebo 5. června 2020) ke dni 31. srpna 2020.

Podle ustanovení § 17 odst. 7 písm. e) bodu 2. energetického zákona platí, že na návrh zákazníka v postavení spotřebitele odebírajícího elektřinu, plyn nebo tepelnou energii pro spotřebu v domácnosti nebo zákazníka, který je fyzickou osobou podnikající, Energetický regulační úřad rozhoduje spory o určení, zda právní vztah mezi zákazníkem a držitelem licence, jehož předmětem je dodávka nebo distribuce elektřiny, plynu nebo tepelné energie, vznikl, trvá nebo zanikl, a kdy se tak stalo.

Pravomoc Energetického regulačního úřadu lze výkladem dovodit i v případě rozhodování o zániku právního vztahu založeného Dodatkem k původní Smlouvě. Právě tímto Dodatkem se mění základní náležitosti dosavadního právního vztahu, a to cena za dodávku plynu a doba trvání smluvního vztahu. Předmětem smluv o sdružených službách dodávky plynu je závazek dodavatele dodávat zákazníkovi plyn a zajistit na vlastní jméno a účet související službu v plynárenství, oproti tomu má zákazník povinnost uhradit dodavateli řádně a včas

dohodnutou platbu. V případě, kdy následný dodatek ke smlouvě změní dohodnutou cenu, kterou byl po celou dobu zákazník povinen platit dodavateli, zásadně se tím mění obsah dosavadního právního vztahu a materiálně je tímto založen nový závazek. Jedná se tak o novaci právního vztahu podle § 1902 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdější předpisů (dále jen „občanský zákoník“).

Ustanovení § 1902 občanského zákoníku definuje novaci jako dohodu o změně obsahu závazku, kterou se dosavadní závazek ruší a nahrazuje se novým závazkem (privativní novace). Může-li však dosavadní závazek vedle nového závazku obstát, má se za to, že nebyl zrušen (kumulativní novace). V projednávaném případě se jedná o novaci kumulativní, kdy dosavadní závazek může vedle nového obstát a má se za to, že nebyl zrušen. Vůli nezrušit původní závazek strany sporu jasně deklarovali ujednáním v Dodatku, který zní: „*Účinností odstoupení se Dodatek od počátku ruší, Smlouva ve znění před uzavřením tohoto Dodatku zůstává nadále v platnosti a dodávka plynu bude realizována v souladu se Smlouvou ve znění před uzavřením tohoto dodatku.*“

Z výše uvedeného vyplývá, že Dodatkem byl založen nový závazek, o jehož zániku je správní orgán oprávněn rozhodnout. Opačný výklad pravomoci rozhodovat o určení podle § 17 odst. 7 písm. e) bodu 2. energetického zákona by znemožňoval spotřebiteli projednat věc před Energetickým regulačním úřadem, když předmětem Dodatku bylo upravit závazky stran ohledně dodávky plynu.

Navrhovatelka jako zákaznice odebírající plyn pouze pro spotřebu v domácnosti je osobou legitimovanou k podání návrhu ve smyslu citovaného ustanovení. Odpůrce je naproti tomu držitelem licence na obchod s plynem č. 240605079. V případě projednávaného sporného řízení, jsou tak oba účastníci sporu věcně legitimovanými subjekty.

Vzhledem k výše uvedeným argumentům má Energetický regulační úřad za to, že je věcně příslušný o požadavku navrhovatelky podle § 17 odst. 7 písm. e) bod. 2 energetického zákona rozhodnout.

2) Posouzení zániku právního vztahu

V řízení bylo zjištěno, že dne 5. dubna 2018 byla mezi účastníky sporu uzavřena Smlouva o sdružených službách dodávky plynu č. CPHSI-426695 (dále jen „Smlouva“).

Následně dne 17. března 2020 odpůrce se zástupcem navrhovatelky, společností SIMPLY ENERGY-Partner v energetice s.r.o., se sídlem Závodu míru 584/7, 360 17 Karlovy Vary, IČ 02790637 (dál jen „zprostředkovatel“), sjednal Dodatek č. 1 ke Smlouvě pro odběrné místo navrhovatelky EIC [REDAKCE]. Zastoupení bylo prokázáno plnými mocemi zprostředkovatele ze dne 22. února 2018 a ze dne 5. srpna 2019. Současně se účastníci řízení shodli na doručení odstoupení ze dne 30. dubna 2020 a ze dne 5. června 2020 odpůrci.

Navrhovatelka se domáhá určení, že odstoupení ze dne 30. dubna 2020, popřípadě odstoupení ze dne 5. června 2020, způsobilo zánik Dodatku ke dni 31. srpna 2020. Naproti tomu odpůrce tvrdí, že Dodatek na základě uvedených odstoupení nezánikl a smluvní vztah ve znění Dodatku dále trvá. Správní orgán posoudil, zda alespoň jeden úkon odstoupení způsobil zánik Dodatku, jak požaduje navrhovatelka.

První úkon odstoupení od Dodatku učiněný vůči odpůrci byl datován dnem 30. dubna 2020. Důvod pro odstoupení navrhovatelka opírala o „*zákonné právo: odstoupení od smlouvy uzavřené distančním způsobem nebo mimo obvyklé obchodní prostory ve lhůtě 14 dnů ode dne uzavření smlouvy či dodatku smlouvy, resp. ode dne, kdy zákazník obdržel poučení o právu na odstoupení*“. Navrhovatelka tak odkazuje na zákonné ustanovení § 11a odst. 2 energetického zákona ve spojení s § 1829 odst. 1 a § 1829 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdější předpisů (dále jen „občanský zákoník“).

Nejprve je nezbytné posoudit, zda navrhovatelka byla oprávněna na základě zákonné úpravy podat odstoupení od Dodatku. Dodatkem byl podstatně změněn předmět plnění původně sjednané Smlouvy, a to změnou doby trvání právního vztahu a cenou určenou pro toto období. Předmětem smluv o sdružených službách dodávky plynu je závazek dodavatele dodávat zákazníkovi plyn a zajistit na vlastní jméno a účet související službu v plynárenství, oproti tomu má zákazník povinnost uhradit dodavateli řádně a včas dohodnutou platbu. V případě, kdy následný Dodatek ke Smlouvě změní dohodnutou cenu, kterou byl po celou dobu zákazník povinen platit dodavateli, zásadně se tím obmění předmět plnění smluvního vztahu pro zákazníka a materiálně je tímto založen nový závazek. Jedná se tak o novaci právního vztahu podle § 1902 občanského zákoníku.

Ustanovení § 1902 občanského zákoníku definuje novaci jako dohodu o změně obsahu závazku, kterou se dosavadní závazek ruší a nahrazuje se novým závazkem (privativní novace). Může-li však dosavadní závazek vedle nového závazku obstát, má se za to, že nebyl zrušen (kumulativní novace). V projednávaném případě se jedná o novaci kumulativní, kdy dosavadní závazek může vedle nového obstát a má se za to, že nebyl zrušen. Vůli nezrušit původní závazek strany sporu jasně deklarovali ujednáním v Dodatku, který zní: „*Účinností odstoupení se Dodatek od počátku ruší, Smlouva ve znění před uzavřením tohoto Dodatku zůstává nadále v platnosti a dodávka plynu bude realizována v souladu se Smlouvou ve znění před uzavřením tohoto dodatku.*“

Vzhledem k založení nového právního vztahu Dodatkem, který je materiálně smlouvou mezi stranami, lze obecně připustit, aby byly závazky z dodatku zrušeny odstoupením podle § 11a odst. 2 energetického zákona, pokud byly splněny zákonem stanovené podmínky pro odstoupení.

a) Posouzení námitky uzavření v obchodních prostorech odpůrce

Navrhovatelka učinila písemně úkon odstoupení dne 30. dubna 2020. Odpůrce potvrdil doručení odstoupení ze dne 30. dubna 2020, byť neuvedl, který konkrétní den bylo odstoupení doručeno.

Odstoupení nebylo ovšem odpůrcem akceptováno z důvodu, že Dodatek byl údajně uzavřen v jeho obchodních prostorech a navrhovatelce nemohlo náležet právo odstoupit. Odpůrce k tvrzení o uzavření Dodatku v obchodních prostorech nepředložil žádný relevantní důkaz.

Bylo přitom na odpůrci, aby podle § 141 odst. 4 správního řádu prokazoval rozhodné skutečnosti o sjednání Dodatku obchodních prostorech. Podle § 11a odst. 4 energetického zákona je v případě pochybnosti na držiteli licence (odpůrci), který smlouvu se zákazníkem (navrhovatelkou) uzavřel, aby prokázal, že smlouva nebyla uzavřena distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory. Tímto způsobem je v případě pochybností přesunuto důkazní břemeno na držitele licence.

Existenci pochybností vyvolává samotný Dodatek, protože z jeho obsahu nelze zjistit, kde přesně byl uzavřený.

Dodatek byl podle obsahu uzavřen dne 17. března 2020 a v Praze. Z obsahu takto vymezeného místa uzavření Dodatku nelze dovodit, že místem jednání byly obchodní prostory odpůrce. Pro takové určení místa jednání neposkytuje Dodatek žádnou důkazní oporu. Z označení místa jednání nelze vůbec určit, že uvedení slova „Praha“ se vztahuje k obchodnímu prostoru odpůrce.

Takového nedostatku si byl odpůrce vědom a k prokázání skutečnosti jednání v obchodních prostorech předložil čestné prohlášení zprostředkovatele a zástupkyni odpůrce, ve kterých je prohlášeno, že došlo k obchodnímu jednání mezi zprostředkovatelem a odpůrcem

dne 17. března 2020 v jeho obchodních prostorech, přičemž v rámci jednání byl sjednán daný Dodatek.

Předně je třeba uvést, že správní řád dokazování čestným prohlášením neupravuje a nepovažuje podle § 51 odst. 1 čestné prohlášení za důkazní prostředek vhodný ke zjištění stavu věci. Správní orgán proto vyhodnotil uvedená čestná prohlášení jako listiny předloženou odpůrcem k prokázání tvrzení skutečnosti uzavření Dodatku v obchodních prostorech.

Předložená čestná prohlášení nepovažuje správní orgán za důkaz prokazující uzavření Dodatku dne 17. března 2020 v obchodních prostorech odpůrce. Samotné čestné prohlášení není možné objektivně hodnotit jako důkaz prokazující určité skutečnosti vztahující se ke dni 17. března 2020. Z obsahu čestných prohlášení lze zjistit, že tato byla vyhotovena až dne 2. listopadu 2020, tj. v době vedeného řízení, kdy bylo již zjevné, že skutečnost uzavření Dodatku v obchodních prostorech je zásadní pro posouzení požadavku navrhovatelky.

Čestnému prohlášení by bylo možné přiznávat jistou důkazní hodnotu, ale to výhradně za skutkové situace, kdy by obsah čestného prohlášení potvrzoval nebo zvyšoval důkazní hodnotu jiných v řízení předložených důkazů. Taková důkazní situace v řízení nenastala, naopak, v řízení byl odpůrcem předložený důkaz vypovídající o opaku, tj. že Dodatek v obchodních prostorech uzavřený nebyl.

Správní orgán má proto za to, že odpůrcem přeložené listiny (Dodatek a čestné prohlášení) neprokázali, že Dodatek byl uzavřený v obchodních prostorech odpůrce. Správní orgán proto při dalším posuzování věci vyšel ze skutečnosti, že Dodatek byl uzavřený mimo obchodní prostory odpůrce, jak předpokládá § 11a odst. 2 energetického zákona pro odstoupení od smlouvy.

b) Posouzení splnění informační povinnosti

Pro řádné odstoupení podle § 11a odst. 2 energetického zákona ve spojení s § 1829 odst. 1 občanského zákoníku platí, že spotřebitel má právo zaslat odstoupení ve lhůtě 14 dnů ode dne uzavření distanční smlouvy, či smlouvy uzavřené mimo obchodní prostory, resp. Dodatku. Pokud spotřebitel nebyl poučen o právu odstoupit, poté mu náleží možnost odstoupit do 1 roku a 14 dní od počátku běhu lhůty, popřípadě do 14 dní od obdržení poučení (§ 1829 odst. 2 občanského zákoníku).

Ustanovení § 11a odst. 2 energetického zákona je speciální úpravou na ochranu spotřebitele v energetice. Materiálně ovšem § 11a odst. 2 odkazuje na obecnou právní úpravu podle občanského zákoníku pro odstoupení od smlouvy ve lhůtě 14 dnů od uzavření smlouvy (§ 1829 odst. 1 občanského zákoníku). Lhůtu 14 dnů od uzavření smlouvy, resp. Dodatku navrhovatelka objektivně nestihla, když odstoupení realizovala až 30. dubna 2020.

Z povahy smlouvy a smluvních stran na věc dopadají i další ustanovení podle občanského zákoníku na ochranu spotřebitele. V tomto případě je proto nezbytné zohlednit i § 1829 odst. 2 občanského zákoníku upravující prodloužení lhůty pro odstoupení od smlouvy.

Podle § 1829 odst. 2 může spotřebitel odstoupit ve lhůtě 1 roku a 14 dnů ode dne uzavření smlouvy, pokud spotřebitel nebyl poučen o právu odstoupit od smlouvy podle 1820 odst. 1 písm. f) občanského zákoníku.

Navrhovatelka první odstoupení datovala dnem 30. dubna 2020, přičemž Dodatek byl uzavřen dne 17. března 2020. Pro posouzení, zda byla navrhovatelka oprávněna odstoupit v prodloužené lhůtě podle § 1829 odst. 2 občanského zákoníku, musí správní orgán vyhodnotit splnění informační povinnosti odpůrce vůči navrhovatelce podle § 1820 odst. 1 písm. f) občanského zákoníku.

Navrhovatelka tvrdí, že o právu na odstoupení od smlouvy podle § 1820 odst. 1 písm. f) občanského zákoníku poučena nebyla. Logicky proto nedisponuje žádným důkazem na podporu svého tvrzení.

Odpůrce naopak v řízení tvrdí, že navrhovatelka byla poučena dne 17. března 2020 při sjednání Dodatku prostřednictvím zprostředkovatele, který za ní při tomto právním jednání vystupoval a současně převzal poučení spotřebitele, ve formě listiny „Informace pro zákazníka – spotřebitele“. Tato listina byla odpůrcem předložena. Na listině je podpis zprostředkovatele, nikoli navrhovatelky.

Současně byl odpůrce informován zprostředkovatelem, že uvedené dokumenty byly navrhovatelce zaslány dne 24. března 2020. Příslušný důkaz k tomuto tvrzení však odpůrce nepředložil. Navrhovatelka přitom popírá, že by jí bylo poučení podle § 1820 odst. 1 písm. f) občanského zákoníku předloženo.

Podle odpůrce tímto byla splněna jeho informační povinnost vůči navrhovatelce (spotřebitelce) o právu na odstoupení od smlouvy podle § 1820 odst. 1 písm. f) občanského zákoníku, když dne 17. března 2020 jednal se zástupcem navrhovatelky.

Správní orgán ovšem s tímto názorem odpůrce nesouhlasí a zastává právní názor, že informační povinnost tímto způsobem nebyla vůči spotřebiteli (navrhovatelce) splněna.

Ustanovení § 1820 odst. 1 občanského zákoníku kogentním způsobem upravuje výčet informací, které musí být v dostatečném předstihu sdělit podnikatel spotřebiteli před uzavřením smlouvy. Jednou z takových informací jsou podmínky ohledně odstoupení od smlouvy.

Podnikatel je povinen sdělit spotřebiteli, zda lze využít práva na odstoupení od smlouvy. Dále podmínky, lhůtu a postupy pro uplatnění tohoto práva, jakož i formulář pro odstoupení od smlouvy, jehož náležitosti stanoví prováděcí právní předpis (§1820 odst. 1 písm. f) občanský zákoník).

Úprava § 1820 dopadá i na spotřebitelské smlouvy o dodávkách elektřiny, tepla či plynu uzavřené distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory. Úprava v § 11a energetického zákona představuje zvláštní úpravu, nikoliv však výlučnou. Zároveň pravidla pro smlouvy uzavírané distančním způsobem či mimo obchodní prostory platí též pro dohody o změně smlouvy (*Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část. § 1721–2054*). komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, s. 505-506).

Jak zákonná ustanovení, tak komentářová literatura výslovně připomínají, že veškeré zákonem stanovené informace, včetně možnosti odstoupení od smlouvy, podmínkách, lhůtách a postupech pro uplatnění tohoto práva musí být předány spotřebiteli. Spotřebitelem se podle § 419 občanského zákoníku rozumí „každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná“. Není důvodů zpochybňovat, že navrhovatelka jednala ve věci uzavření smlouvy jako spotřebitel.

Pro splnění informační povinnosti je nezbytné, aby informace fakticky vždy obdržela osoba spotřebitele. Pokud se na místě jednání dne 17. března 2020 navrhovatelka objektivně vůbec nenacházela, nemohlo být poučení spotřebitele podnikatelem provedeno. Je přitom zákonnou povinností podle § 1820 poučovat spotřebitele, nikoli jinou osobu, byť jednající v zastoupení spotřebitele. Je totiž zásadní důsledně oddělovat výkon práv a povinností ze zastoupení a plnění zákonných povinností podnikatele vůči spotřebiteli.

Ze zjištěného stavu vyplývá, že 17. března 2020 odpůrce ve věci uzavření Dodatku jednal výhradně s osobou zprostředkovatele, který je právnickou osobou, jednající v rámci své

podnikatelské činnosti v podobě zprostředkovatelské činnosti. Současně byl zprostředkovatel zástupcem spotřebitele, který ve věci uzavření Dodatku právně jednal.

Tyto činnosti je ovšem třeba důsledně oddělovat, protože pokud jednal zprostředkovatel jako zástupce navrhovatelky, logicky se splnění poučovací povinnosti podnikatele (odpůrce) podle § 1820 odst. 1 občanského zákoníku dne 17. března 2020 neuskutečnilo vůči spotřebiteli. V tomto případě profesionál v energetice (odpůrce) v podstatě poučoval profesionála v oblasti živnostenského podnikání (zprostředkovatele), a základní požadavek zákona na sdělení informací spotřebiteli podle § 1820 odst. 1 se nerealizoval. Zákonný požadavek na sdělení informací podnikatelem spotřebiteli se dne 17. března 2020, případně následně jiným způsobem nerealizoval.

Účelem právní úpravy na ochranu spotřebitele podle Dílu 4 občanského zákoníku (Ustanovení o závazcích ze smluv uzavíraných se spotřebitelem) je důsledná ochrana spotřebitele jako slabší smluvní strany v kontaktu s podnikatelem.

Jedním z právních nástrojů je zákonná informační povinnost podnikatelů vůči spotřebitelům v podobě sdělení nezbytných informací spotřebiteli podle § 1811 a § 1820 občanského zákoníku. Účelem těchto zákonných povinností je poučení spotřebitele a umožnit mu kvalifikované rozhodnutí, zda chce uzavřít smlouvu s podnikatelem za sdělovaných okolností.

Je zřejmé, že účel poučení spotřebitele nemůže být naplněn předáním informací zástupci spotřebitele, v tomto případě zprostředkovateli. Informační povinnost podnikatele vůči spotřebiteli je zásadním aspektem celé právní oblasti ochrany spotřebitele, protože právě po jejím splnění dochází na základě rozhodnutí spotřebitele k dokončení kontraktačního procesu a uzavření smlouvy. Proto splnění informační povinnosti podnikatele vůči spotřebiteli podle § 1820 odst. 1 občanského zákoníku nemůže být naplněno sdělením informací zástupci spotřebitele. V takovém případě je zcela vynulovaný efekt informační povinnosti, protože spotřebiteli se od podnikatele požadovaných sdělení nedostává a požadavek § 1820 odst. 1 občanského zákoníku není materiálně naplněný.

V případě, kdy o podstatných okolnostech smlouvy je informován pouze zástupce spotřebitele, dochází pouze k formálnímu splnění zákonné povinnosti podnikatele. Výsledkem takového sdělování je skutečnost, že poučení pro spotřebitele ze dne 17. března 2020 je opatřeno pouze podpisem zprostředkovatele.

Pokud by správní orgán přisvědčil prokázání informační povinnosti sdělením informací zástupci spotřebitele, došlo by ke zcela absurdní situaci, kdy samotný spotřebitel žádné informace před uzavřením smlouvy podle § 1820 odst. 1 občanského zákoníku vůbec neobdržel, přitom by podnikatel s úspěchem argumentoval splněním informační povinnosti vůči spotřebiteli dokumentem opatřeným podpisem jiného podnikatele. Takový postup by byl zcela formální, zcela postrádající materiální požadavek zákona na poučení spotřebitele a jeho ochranu.

Takové splnění zákonné informační povinnosti podle § 1820 odst. 1 občanského zákoníku nelze akceptovat.

Podporu uvedeného výkladu způsobu splnění informační povinnosti je možné najít i v obecných zásadách oblasti ochrany spotřebitele, jako slabší smluvní strany. Ostatně i Ústavní soud ve své rozhodovací praxi shledal *ochranu slabší smluvní strany jako princip ústavněprávního významu, jímž se orgány veřejné moci mají v aplikační praxi povinnost řídit. Tento princip je obzvláště akcentován v oblasti právních vztahů specifického charakteru, jako jsou spotřebitelské smlouvy... Východiskem ochrany plynoucí ze spotřebitelského práva je fakticky nerovné postavení spotřebitele vůči podnikateli, jenž může profitovat z větší*

profesionální zkušenosti, lepší znalosti práva či snazší dostupnosti právních služeb... Nerovnost vzájemného postavení spotřebitele a podnikatele je pak ještě výraznější tehdy, nabízí-li podnikatel služby, bez nichž se spotřebitel neobejde a zároveň je na daném území jediným poskytovatelem takové služby, tak jako je tomu typicky právě při dodávce vody, elektřiny a plynu. Tehdy totiž k výše uvedenému přistupuje ještě skutečnost, že spotřebitel nemá v podstatě jinou možnost, než do smluvního vztahu s podnikatelem vstoupit, což ještě posiluje pozici dodavatele. V těchto vztazích je proto třeba o to důrazněji dbát na prosazování ochrany spotřebitele. (rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 23. listopadu 2017, I.ÚS 2063/17).

V souladu s popsáním principem ochrany slabší strany je tak třeba při interpretaci a aplikaci zákonných ustanovení, která upravují spotřebitelské vztahy, respektovat obecnými soudy ústavní princip ochrany slabší strany, plynoucí z principu rovnosti vyjádřené ho v čl. 1 Listiny základních práv a svobod a zahrnující i princip ochrany spotřebitele, a promítnout jej do svých úvah a posouzení. Připouští-li pak zákonná ustanovení vícero možných výkladových řešení, je ústavně konformní takový výklad, který je pro spotřebitele nejpříznivější (rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 23. listopadu 2017, I.ÚS 2063/17).

Ze závěrů Ústavního soudu zřetelně vyplývá, že správní orgán má stejnou povinnost při rozhodování o soukromoprávních vztazích jako obecné soudy aplikovat pro spotřebitele nejpříznivější výklad zákonné úpravy v souladu s principem ochrany spotřebitele. Proto není možné vykládat pojem spotřebitel v ustanovení stanovujících informační povinnost podnikateli vůči spotřebiteli jinak, než jak bylo správním orgánem vyloženo výše. Tedy, že informace podle § 1820 občanského zákoníku musí obdržet přímo spotřebitel a nelze splnění informační povinnosti vázat na předání stanovených informací zástupci spotřebitele.

V tomto případě lze ze zjištěného stavu věci celkově pochybovat o tom, zda zástupce spotřebitele jednal v nejlépeším zájmu spotřebitele, protože zprostředkovatel se navrhovatelku nepokusil vůbec informovat o obsahu Dodatku před jeho uzavřením dne 17. března 2020 a rovněž se nepokusil zjistit vůči navrhovatelce ohledně jeho uzavření. Takové jednání zástupce navrhovatelky odporuje § 437 občanského zákoníku, když navrhovatelka se musí po uzavření Dodatku dovolávat práva na odstoupení pro jeho nevýhodnost. Takovou skutečnost měl zástupce vyřešit před uzavřením Dodatku a jednání včas ukončit pro nevýhodnost změny obsahu právního vztahu.

Zastoupení spotřebitele je uplatňováno pouze v rámci zavírání smluv. Kdy i přes to, že je spotřebitel zastoupen podnikatelem, se jedná o uzavření spotřebitelské smlouvy (*Lavický, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1 - 654). Komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, s. 1601*). Nelze ovšem, jak již bylo vysvětleno, prostřednictvím tohoto zástupce splňovat informační povinnost podnikatele vůči spotřebiteli. Jinak řešeno, výkon zastoupení nemůže vylučovat a obcházet právní úpravu na ochranu spotřebitele.

Není jistě akceptovatelné, aby ustanovení na ochranu spotřebitele byla obcházená využitím institutu zastoupení a spotřebitel se svých zákonných práv vyplývajících z ochrany spotřebitele nemohl s úspěchem dovolat.

Vzhledem ke všemu výše uvedenému bylo vyhodnoceno, že navrhovatelka nebyla poučena ke dni uzavření Dodatku dne 17. března 2020 o možnosti odstoupit od Dodatku ve lhůtě 14 dnů od uzavření Dodatku, a proto náleželo navrhovatelce právo odstoupit od Dodatku podle § 1829 odst. 2 občanského zákoníku („*Nebyl-li spotřebitel poučen o právu odstoupit od smlouvy v souladu s § 1820 odst. 1 písm. f), může spotřebitel od smlouvy odstoupit do jednoho roku a čtrnácti dnů ode dne počátku běhu lhůty pro odstoupení podle odstavce 1. Jestliže však byl spotřebitel poučen o právu odstoupit od smlouvy v této lhůtě, běží čtrnáctidenní lhůta pro odstoupení ode dne, kdy spotřebitel poučení obdržel.*“).

Navrhovatelka obdržela od zprostředkovatele dopis ze dne 20. dubna 2020, kde je informována o uzavření Dodatku a jehož přílohou má být Dodatek a Informace pro zákazníka – spotřebitele.

Navrhovatelka v odstoupení ze dne 30. dubna 2020 ovšem uvedla, že k Dodatku neobdržela ceník ani předsmělní informace. Odpůrce v případě pochybností musí prokázat, že sdělil spotřebiteli údaje, které je povinen sdělit (§ 1839 občanského zákoníku). Odpůrce ve sporném řízení toto neprokázal a lze pro uzavřít, že navrhovatelce náležela lhůta pro odstoupení podle § 1829 odst. 2 věty první občanského zákoníku, a to do 1 roku a 14 dní ode dne počátku běhu lhůty pro odstoupení, tedy ode dne 17. března 2020.

Navrhovatelka první odstoupení zaslala odpůrci dnem 30. dubna 2020. Odpůrce obdržení odstoupení potvrdil a datum odeslání nerozporoval. Datum doručení odstoupení odpůrci nebylo stranami v řízení prokázáno. Toto datum je ovšem zásadní pro stanovení okamžiku ukončení Dodatku, jelikož Dodatek se ruší účinností odstoupení od počátku a účinnost odstoupení je podle Všeobecných obchodních podmínek dodávky plynu č. 1/2016 (dále jen „VOP“), které byly Dodatkem sjednány jako rozhodné pro daný právní vztah (dostupné z https://www.epet.cz/data/folders/VOPDP_EPET_MOPL_2016-f2496.pdf), dnem doručení písemného oznámení o odstoupení druhé Smluvní straně.

Z toho důvodu bylo datum doručení odstoupení odpůrci stanoveno správním orgánem pomocí právní domněnky dojití podle § 573 občanského zákoníku. Podle tohoto ustanovení se má za to, že došla zásilka odeslaná s využitím provozovatele poštovních služeb došla třetí pracovní den po odeslání, byla-li však odeslána na adresu v jiném státu, pak patnáctý pracovní den po odeslání.

S přihlédnutím ke skutečnosti, že odpůrce s dodavatelkou jednal prostřednictvím dopisů s využitím provozovatele poštovních služeb, má se za to, že odstoupení bylo odesláno dne 30. dubna 2020 rovněž s využitím provozovatele poštovních služeb. Odpůrce potvrdil obdržení odstoupení ze dne 30. dubna 2020, z toho důvodu lze podle § 573 občanského zákoníku vyvodit, že došlé odstoupení odeslané dne 30. dubna 2020 došlo odpůrci třetí pracovní den po odeslání, tedy dne 6. května 2020.

V řízení tímto bylo zjištěno, že dnem 6. května 2020 závazky z Dodatku na základě odstoupení ze dne 30. dubna 2020 zanikly. Z tohoto důvodu nemohlo nabýt právních účinků následné druhé odstoupení ze dne 5. června 2020.

Úkon odstoupení ze dne 30. dubna 2020 způsobil zánik závazků z Dodatku ke dni 6. května 2020. Navrhovatelka v petitu požadovala určení, že Dodatek zanikl ke dni 31. srpna 2020, neuvědla ovšem z jakých důvodů. V řízení bylo zjištěno, že závazky z Dodatku zanikly ke dni 6. května 2020, proto správní orgán ve výroku rozhodnutí určil zánik závazků k tomu datu, čím požadavku navrhovatelky materiálně vyhověl a výrok rozhodnutí v tomto upravil.

III. Závěr

Podle § 141 odst. 4 správního řádu ve sporném řízení vychází správní orgán z důkazů, které byly účastníky navrženy. Pokud navržené důkazy nepostačují ke zjištění stavu věci, může správní orgán provést i důkazy jiné. Neoznačí-li účastníci důkazy potřebné k prokázání svých tvrzení, vychází správní orgán při zjišťování stavu věci z důkazů, které byly provedeny. Správní orgán může též vzít za svá skutková zjištění shodná tvrzení účastníků.

Energetický regulační úřad při svém rozhodování přihlédl k podkladům a důkazním prostředkům založeným ve správním spisu, zejména provedl důkazy vyjádřením navrhovatelky ze dne 10. srpna 2020 a ze dne 5. října 2020, vyjádřením odpůrce ze dne 8. září 2020, Smlouvou, Dodatkem, Odstoupením ze dne 30. dubna 2020 a ze dne 5. června 2020, Plnou

mocí ze dne 22. února 2018 a ze dne 5. srpna 2019, Informacemi pro zákazníka – spotřebitele, Čestnými prohlášeními ze dne 2. listopadu 2020, průvodním dopisem ze dne 20. dubna 2020, VOP.

Energetický regulační úřad hodnotil podklady, zejména důkazy, podle své úvahy, a to každý jednotlivě a všechny důkazy ve vzájemných souvislostech; přitom přihlédl ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, včetně toho, co účastníci uvedli.

V daném případě bylo zjištěno, že Dodatek smlouvy pro plyn mezi [redacted] nar. [redacted], bytem [redacted] jako zákazníkem, a společností EP ENERGY TRADING, a.s., se sídlem Klimentská 46, 110 02 Praha, IČ 27386643, jako obchodníkem s plynem, k odběrnému místu EIC [redacted] ze dne 17. března 2020 zanikl odstoupením ze dne 30. dubna 2020 ke dni 6. května 2020.

Obsah právního vztahu mezi navrhovatelkou a odpůrcem se tudíž bude nadále řídit obsahem původní smlouvy. Navrhovatelce lze k okolnostem doporučit, aby zvážila odvolání plné mocí svému zástupci a do budoucna zamezila opakování uzavření případného dalšího Dodatku v zastoupení tímto způsobem.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat rozklad k Radě Energetického regulačního úřadu do 15 dnů od jeho doručení, a to jeho podáním Energetickému regulačnímu úřadu.

Lhůta pro podání rozkladu se počítá ode dne následujícího po doručení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí desátého dne ode dne, kdy bylo nedoručené a uložené rozhodnutí připraveno k vyzvednutí.

Mgr. Kamila Andersová
oprávněná úřední osoba
oddělení sporných a schvalovacích řízení

Rozdělovník: [redacted]

EP ENERGY TRADING, a.s.